

Format good practice

Algemeen

Naam good practice: Project visie op burgerschap als uitgangspunt voor maatschappelijke sturing en fysieke inrichting.

Gemeente: Harderwijk

Contactpersoon: De heer Abbas Lotfolahian MA

Email contactpersoon*: a.lotfolahian@harderwijk.nl

Telefoon contactpersoon*: 0341 411364 & 0610028305

Het project burgerschap van gemeente Harderwijk is zowel dichtbij, innovatief, flexibel als verbindend.

Beschrijving project

Het begrip 'participatiesamenleving' was een belangrijk onderdeel van de troonrede die koning Willem-Alexander in september heeft voorgelezen. Opeens was de ontwikkeling die gaande is onderdeel van het publieke debat. Opiniëpagina's in de dagbladen stonden vol met ingezonden brieven en bij het koffieautomaat op het werk en de viskraam op de markt werd gesproken over dit thema. Het begon te leven; ook buiten de wereld van beleidsmakers, wetenschappers en politici. De discussie over de veranderende rol van de samenleving wordt nu ook gevoerd door de samenleving zelf.

✓ **Burgerschap**

De gemeenteraad van Harderwijk is deze discussie vooruit geweest door het thema *burgerschap* al in 2010 te agenderen op de Strategische Raadsagenda 2010-2014 (SRA). In deze SRA zijn drie onderwerpen bepaald waarop tijdens deze raadsperiode strategische keuzes gemaakt moeten worden. Per onderwerp wordt bepaald welke realistische en acceptabele doelen de gemeente wenst te behalen in de volgende periode.

Waarom een visie op *burgerschap*? Nederland staat aan het begin van een aantal grote transitie's. Mede door economische omstandigheden voelt de overheid een stevige prikkel tot het heroverwegen van wat tot haar taken behoort en wie de uitvoering daarvan het beste ter hand kan nemen. De landelijke overheid hevelt een groot aantal taken over naar gemeenten, zoals de uitvoering van de jeugdzorg, een groot deel van de AWBZ-taken en verantwoordelijkheden in het begeleiden van mensen naar de arbeidsmarkt (de Participatiewet). In de troonrede van 2013 sprak koning Willem-Alexander in dit kader van een participatiesamenleving. Naar aanleiding hiervan ontstond een brede discussie, maar de tendens van het gesprek is duidelijk. De landelijke en lokale overheid heeft de laatste decennia veel taken overgenomen van de samenleving en het wordt steeds moeilijker om al

die taken uit te voeren. Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat de samenleving actief, leefbaar en prettig blijft om in te leven?

De gemeenteraad heeft burgerschap als volgt gedefinieerd:

“Burgerschap is beseffen dat de stad – buurt – straat, de school van de kinderen, de speeltuin om de hoek, het plein en het sportveld ook van jou zijn – en daarnaar handelen.”

In concrete termen heeft de gemeenteraad een aantal basiselementen van een visie op *burgerschap* benoemd. Het gaat daarbij om participatie in de samenleving, inspraak bij beleidsvorming, duiding van de rol van de gemeente en het maatschappelijk middenveld in de Harderwijkse samenleving en buurtgericht werken.

Om tot een visie op *burgerschap* te komen zijn in 2010 en 2011 gesprekken gevoerd in de commissie Samenleving en de gemeenteraad. In 2012 werd voor de eerste keer een stadsconferentie georganiseerd rondom het thema. Deze stadsconferentie stond in het teken van het delen van kennis en ervaringen. Onder andere oud-minister en voorzitter van de WRR Pieter Winsemius heeft verteld over zijn inzichten. In 2013 is hieraan vervolg gegeven met het opstellen van de startnotitie, waarin de uitgangspunten van het beleid zijn uitgewerkt. Deze is in september 2013 door de gemeenteraad vastgesteld.

✓ **Startnotitie**

In dit transformatieproces moeten een aantal fundamentele keuzes worden gemaakt. Zowel door de overheid als de samenleving. Waarvoor is de overheid verantwoordelijk en waarvoor zijn inwoners zelf verantwoordelijk? En in hoeverre kan de overheid rekenen op de medeverantwoordelijkheid van inwoners voor hun sociale en fysieke omgeving? Met andere woorden: wat verwachten we van onze inwoners? Hoe wordt invulling gegeven aan het begrip *burgerschap*?

✓ **Stadsgesprekken**

Er is nadrukkelijk niet alleen gekozen voor de traditionele methode van gesprekken in zaaltjes van wijk- en dorpshuizen, maar juist voor het actief opzoeken van diverse burgers om – terugkijkend op de vier burgerschapsstijlen – een representatief beeld te krijgen. We noemen dat “stadsgesprekken”. Deze vonden plaats op diverse tijdstippen en locaties in Harderwijk en Hierden: winkelcentra en bij de voetbalvereniging.

De gesprekken waren informeel en willekeurig. Op straat of in de kantine spraken burgemeester, wethouders, medewerkers van de gemeente en opbouwwerkers inwoners aan. De gesprekken gingen over ervaringen met de gemeente en waar inwoners vinden dat de gemeente een grotere of kleinere rol kan innemen.

Oktober maand van Burgerschap in Harderwijk <http://youtu.be/gQVRlgzivTo>

✓ **Social media**

De gemeente Harderwijk gebruikt Twitter en Facebook om inwoners te informeren over actualiteiten. De gemeente onderzoekt op welke manier de nieuwe media ingezet kunnen worden om in gesprek met inwoners te komen om op te halen wat er leeft en vragen te beantwoorden. Het traject rondom

burgerschap is de eerste keer dat Twitter en Facebook zijn ingezet om de visie van inwoners op te halen.

✓ **Stadsconferentie 'Samen aan de slag!'**

Op 5 november 2013 werd voor de tweede keer een stadsconferentie georganiseerd. Dit keer vormde dit de afsluiting van de Maand van Burgerschap. De avond stond in het teken van het thema "Samen aan de slag!". De sprekers Imrat Verhoeven en Marja Jager-Vreugdenhil gingen in op de manier waarop de gemeente Harderwijk de uitkomsten van stadsgesprekken in de praktijk kan invullen, bijvoorbeeld door per beleidsterrein aansluiting te zoeken bij natuurlijke netwerken en verbanden in de samenleving. Vervolgens gingen de aanwezigen zelf aan de slag om in drie workshops bouwstenen aan te reiken over de rol van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en de gemeente in een actieve en betrokken samenleving. De resultaten zijn onderdeel van de voorliggende visie op burgerschap.

✓ **Interne klankbordgroep**

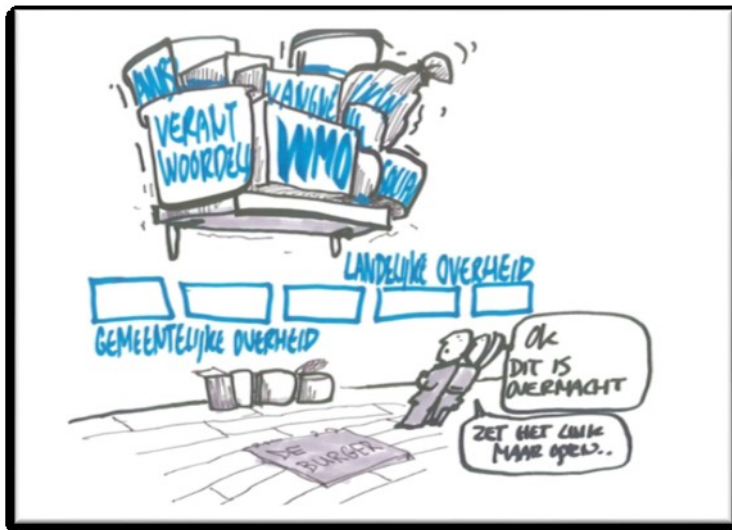
Het ontwikkelen van een visie op burgerschap is ook een intern proces voor de gemeente als organisatie waar mensen werken. Een veranderende rol van de (lokale) overheid vraagt een andere rol van de professional die werkzaam is bij of namens de gemeente. Gedurende het traject in 2013 is een interne klankbordgroep betrokken geweest bij het thema. De leden van de klankbordgroep komen vanuit de volle breedte van de gemeentelijke organisatie: iedere afdeling is vertegenwoordigd.

Burgerschap voor Harderwijk als volgt samen te vatten:

Burgerschap is de samenleving en de gemeente die samen een actieve, leefbare en betrokken stad vormen. Zij kennen elkaars rechten en plichten, voelen zich verantwoordelijk voor zichzelf en elkaar en leveren ieder een eigen, persoonlijke bijdrage aan de samenleving. Harderwijkers en Hierdenaren zijn loyaal en solidair met elkaar in sociale verbanden die zij zelf kiezen. De gemeente sluit alleen aan wanneer inwoners dat wensen of een tijdelijk een steuntje in de rug nodig hebben.

De landelijke en lokale overheden hebben de afgelopen decennia een steeds grotere rol gepakt en verantwoordelijkheden uit handen van inwoners genomen. Harderwijkers en Hierdenaren snappen heel goed dat die verzorgingsstaat niet meer houdbaar is. Zij geven aan dat ze zelf best meer kunnen doen voor elkaar; zelf of samen met de gemeente. Tijdens de stadsgesprekken delen inwoners echter ook hun zorgen over het tempo van de veranderingen. Komt het wel goed met alle taken die de landelijke overheid naar de gemeente overhevelt? Gaat dat niet te snel? En de gemeente gaat toch niet als een doorgeefluik naar de samenleving te werk?

Kortom, het is van belang om de ontwikkelingen die gaande zijn en die met allerlei termen worden omschreven (transities, participatiesamenleving, De Kanteling, Welzijn Nieuwe Stijl, etc.) samen met inwoners het hoofd te bieden. Het is daarbij van groot belang om als gemeente samen met inwoners naar een evenwicht te zoeken in loslaten en vastpakken. Wanneer is het nodig om als gemeente te ondersteunen en hoever ga je daar dan in? En wanneer laat je daadwerkelijk los?

Meer informatie via:

Gemeente Harderwijk

Dhr. Abbas Lotfolahian MA

Beleidsadviseur Samenleving

T: 0341 411364

M: 0610028305

E: a.lotfolahian@harderwijk.nl